

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2774/2021
28.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Бранке Дражић и Гордане Цакула, чланова већа, у парници из радног односа АА из ..., чији је пуномоћник Маринела Љубић Тодоран, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Хигијена“ из Панчева, чији је пуномоћник Милорад Милићевић, адвокат из ..., уз учешће умешача на страни туженог Града Панчева, чији је заступник Градско правобранилаштво из Панчева, ради исплате трошкова исхране у току рада, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 859/21 од 26.02.2021. године, у седници одржаној 28.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 859/21 од 26.02.2021. године, као посебној ревизији.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 859/21 од 26.02.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 696/19 од 15.12.2020. године у ставу трећем, четвртном и петом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова исхране у току рада за период од 01.10.2016. године до 01.08.2018. године, укупан износ од 26.598,36 динара, са законском затезном каматом на одређене појединачне новчане износе, траженим доприносима за социјално осигурање и трошковима првостепеног парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да накнади туженом трошкове парничног поступка у укупном износу од 91.229,5 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 696/19 од 15.12.2020. године, дозвољено је ступање у парницу умешача Града Панчева и објективно преиначење тужбе по захтеву тужиоца од 14.12.2020. године (ст. 1. и 2. изреке). Усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова исхране у току рада за период од 01.10.2016. године до 01.08.2018. године, исплати укупан износ од 26.598,36 динара, са законском затезном

каматом на одређене појединачне новчане износе (све ближе одређено у ставу 3. изреке). Тужени је обавезан да тужиоцу на досуђене износе из става првог изреке пресуде, као основицу, обрачуна и уплати доприносе по основу пензијског инвалидског осигурања Републичком фонду ПИО, допринсе за незапосленост код надлежне националне службе за запошљавање, доприносе за здравствено осигурање код Републичког фонда за здравствено осигурање, у висини према Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање на дан уплате (став 4. изреке). Тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 38.839,93 динара (став 5. изреке).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 859/21 од 26.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе тужиоца, туженог и умешача на страни туженог и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П1 696/19 од 15.12.2020. године у усвајајућем делу (став 1. изреке). Одбијен је захтев тужиоца, туженог и умешача на страни туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка (став 2. изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену (у усвајајућем делу тужбеног захтева) тужени је благовремено изјавио ревизију, као посебну, због погрешне примене материјалног права, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, са предлогом, између осталог, да се одбије као неоснован тужбени захтев тужиоца и обавезе тужилац да накнади све досадашње трошкове парничног поступка, као и поступка по ревизији (у ревизији је истакао трошковник на име састава жалбе у износу од 27.000,00 динара, таксе на ревизију и одлуку по ревизији у износу од по 20.000,00 динара).

Врховни касациони суд је на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13 - УС, 74/13 - УС, 55/14, 87/18 и 18/20), оценио да је ревизија туженог изузетно дозвољена, ради уједначавања судске праксе, имајући у виду у сличној чињенично-правној ситуацији против истог туженог изражен став у пресудама овог суда (нпр. Рев2 1507/2021 од 07.07.2021. године).

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у побијаном делу на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија туженог основана.

У проведеном поступку пред нижестепеним судовима, није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог у служби ... на пословима У истом периоду, послодавац је накнаду трошкова за исхрану у току рада исплаћивао запосленима, па и тужиоцу, у складу са програмом пословања туженог за 2016, 2017, 2018. и 2019. годину, по којима је накнада трошкова за исхрану у току рада износила 3.500,00 динара бруто месечно. Уговором о раду, закљученим између парничних странака није уговорено право запосленог на накнаду трошкова у складу са законом и општим актом. Износи досуђени тужиоцу ставом првим изреке првостепене пресуде, представљају разлику између накнаде трошкова исхране у току рада обрачунате у вредности прописаној Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике и Посебним колективним уговором за јавна и комунална предузећа Града Панчева и накнаде тих трошкова исплаћених тужиоцу за утужени период. Висину потраживања првостепени суд је утврдио на основу обрачуна достављених од стране туженог (тужба је поднета 20.11.2019. године).

Према образложењу побијане другостепене пресуде, првостепени суд је полазећи од утврђеног чињеничног стања и одредби чл. 4, 118, 246, 258. и 259. Закона о раду, члана 9. став 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних

средстава, члана 60, 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, члана 80, 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно-комунална предузећа Града Панчева оценио да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада у складу са наведеним Посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других примања код корисника јавних средстава, не односе на накнаду за исхрану у току рада, због чега је као основане усвојио истакнуте тужбене захтеве тужиоца.

Другостепени суд је закључио да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, из разлога што су исплатом трошкова исхране у току рада у мањем износу, запосленима дата мања права од права утврђених наведеним Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, те да је правилна одлука којом је обавезан тужени да исплати тужиоцу разлику накнаде ових трошкова у складу са Посебним колективним уговором.

Основано се у ревизији указује на погрешну примену материјалног права, на који законски разлог овај суд пази и по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) је прописано да, овим законом привремено се уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада, као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. Одредбом члана 3. став 1. овог закона, да, у овом закону платом се сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плата изабраног, именованог и постављеног лица и запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законима који уређује плате у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. Одредбом члана 4. истог закона, да, ништаве су одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања), којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи, на основу којих се повећава износ плата и другог сталног примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему - „Службени гласник РС“ бр. 54/09 ... 49/20).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 95/18 – аутентично тумачење), а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун

плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

Како су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Стога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. Закона о облигационим односима – „Службени лист СФРЈ“ број 29/78, ... „Службени гласник РС“ број 18/20, у вези члана 240. Закона о раду) (правни став изражен у пресуди овог суда Рев2 1507/2021 од 07.07.2021. године), због чега су другостепена и првостепена пресуда преиначене и одбијен тужбени захтев тужиоца за исплату разлике на име накнаде трошкова исхране у току рада (главни тужбени захтев) и тражених доприноса (споредни тужбени захтев).

Полазећи од успеха у поступку по ревизији и тражених трошкова, обавезан је тужилац да накнади туженом трошкове парничног поступка у укупном износу од 92.539,09 динара (трошкови на име састава одговора на тужбу и два образложена поднеска од стране пуномоћника из реда адвоката у износу од по 6.000,00 динара, заступање на два одржана рочишта у износу од по 7.500,00 динара, састав жалбе у износу од 18.000,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката - „Службени гласник РС“ број 121/12, таксе на одговор на тужбу у износу од 1.481,97 динара, на жалбу и одлуку по жалби у износу од по 2.963,93 динара, на ревизију у износу од 5.927,87 динара и на пресуду по ревизији у износу од 8.891,80 динара, сходно Закону о судским таксама - „Службени гласник РС“ број 28/94, ... 95/18 и на име састава ревизије у износу од 18.000,00 динара према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката „Службени гласник РС“ бр. 121/12, 99/20 и 37/21), на основу члана 153. и 154. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредби члана 416. став 1. и 165. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић